

Status umělce – co z něj plyne a jak se registrovat

Rudolf Leška

**Změna zákona o některých
druzích podpory kultury zavádí
tzv. status umělce. Status
umělce je osvědčení o zápisu
do registru umělců. Lze se do
něj registrovat dobrovolně
a pro některé umělce z takové
registrace plynou určité výhody.**

**V tomto textu se dozvíte,
o jaké výhody se jedná a jak
registraci provést.**

**Kdo může být nositelem
statusu umělce → 04**

**Jak se zapsat do registru
umělců → 05**

**K čemu slouží status
umělce → 06**

**Tvůrčí a studijní
stipendium → 07**

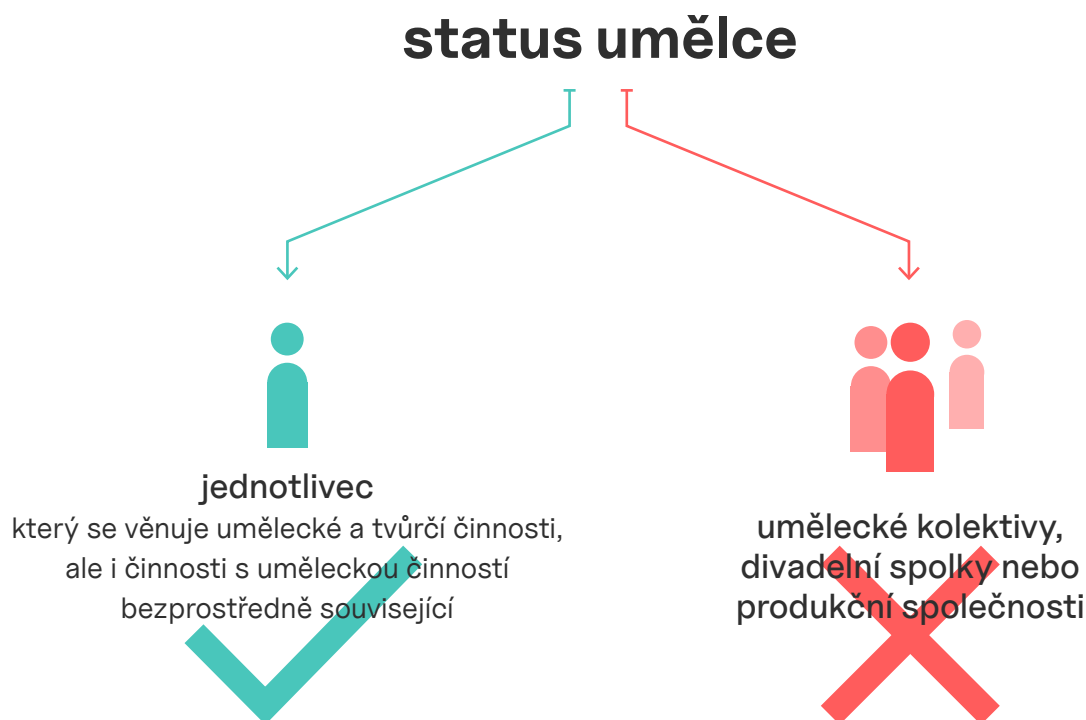
**Podmínky přiznání
stipendia → 08**

Závěrem → 09

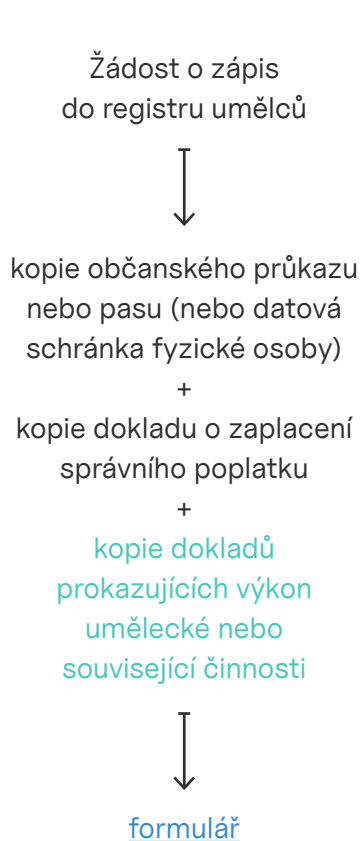
Kdo může být nositelem statusu umělce

Registr umělců vede Ministerstvo kultury. Může být do něj zapsán pouze jednotlivý umělec, nikoli např. umělecké kolektivy, divadelní spolky nebo produkční společnosti. Umělcem je z pohledu registru každý, kdo se věnuje umělecké a tvůrčí činnosti, ale i činnosti s uměleckou činností bezprostředně související.

Ucházet se o zápis tedy mohou kromě výkonných umělců a autorů děl např. i osvětlovači, kostyměři a příslušníci dalších umělecko-technických profesí. Podmínkou zápisu je, že se žadatel věnoval umělecké nebo související činnosti alespoň 24 měsíců ve třech letech zápisu předcházejících.



Jak se zapsat do registru umělců



Žádost o zápis do registru umělců se podává Ministerstvu kultury, a to elektronicky přes [portál MK](#), prostřednictvím datové schránky nebo poštou. Jestliže nemáte elektronickou identitu občana, použijte k podání datovou schránku nebo poštou [formulář](#), ve kterém umělec uvede své jméno, rodné číslo, adresu trvalého pobytu a kontaktní údaje. Dále z předepsaných možností zvolí druh a zaměření své činnosti.

Povinnými přílohami formuláře jsou kopie občanského průkazu nebo pasu (s výjimkou případů, kdy je žádost zasílána z vlastní datové schránky fyzické osoby) a kopie dokladů prokazujících výkon umělecké nebo související činnosti. Dále je nezbytné přiložit kopii výpisu z bankovního účtu dokládajícího zaplacení správního poplatku ve výši 1 000 Kč.

Důležitou součástí přihlášky je právě doložení umělecké činnosti prováděné v období předcházejících tří let. K tomu mohou posloužit kopie smluv, objednávek a faktur potvrzujících výkon konkrétní činnosti v konkrétním období. Nemůže-li žadatel doložit smluvní vztahy, může namísto toho předložit např. novinové články, programové brožury, katalogy, čestná prohlášení smluvních partnerů, daňová přiznání, ISBN nebo výpisy od kolektivních správců.

Ministerstvo nabízí ve věci zápisu do registru umělců konzultace, je tedy možné se v případě pochybností obrátit na e-mail registr.umelcu@mk.gov.cz, případně na tel. 606 638 918.

K čemu slouží status umělce

Ačkoli Ministerstvo kultury fakticky nerozhoduje o tom, kdo je a kdo není umělec, zápisem do registru se toto označení stává oficiálním a může být užitečné pro přeshraniční spolupráci a komunikaci s úřady.

Držitel statusu umělce navíc získává přístup ke službám infopointu infopoint.nipk.cz Národního institutu pro kulturu, který poskytuje poradenství umělcům a profesionálům v kultuře v problematice mezinárodní spolupráce.

Především ale umělci zapsaní v registru mohou žádat o stipendium od státu. Předpokládá se, že v budoucnu by mohla registrace sloužit k dalším účelům, např. v oblasti sociálního pojištění umělců apod., nicméně stávající výhody související s registrací jsou bohužel omezené.

NIK

TÉMATÁ — SLOVNÍČEK POJMŮ — INFORMAČNÍ PORTÁLY — O PROJEKTU — AKCE — KONTAKT — KE STAŽENÍ

CS

InfoPoint NIK

Pomáháme umělcům a profesionálům v kultuře napříč obory v otázkách pracovně-právních, daňových a v problematice mezinárodní spolupráce.

[Autorské právo →](#)

Mezinárodní autorské právo a licence

[Daně →](#)

Problematika dvojího zdanění, srážkové daně, DPH

[Finanční podpora zahraniční kulturní spolupráce →](#)

Mechanismy na podporu mezinárodních projektů a advokacie umělecké mobility

[Pojištění →](#)

Preventivní opatření při organizaci kulturních akcí a cest do zahraničí

[Sociální pojištění →](#)

Povinné odvody na důchodové a nemocenské pojištění

[Status umělce →](#)

Nový Registr umělců a agenda statusu umělce v ČR a zahraničí.

[Transport a cla →](#)

Cestování a zaslání předmětů do zahraničí v rámci EU a mimo EU

[Víza a povolení k pobytu →](#)

Problematika cestovních víz při hostování, uměleckých víz a povolení k pobytu

[Zdravotní pojištění →](#)

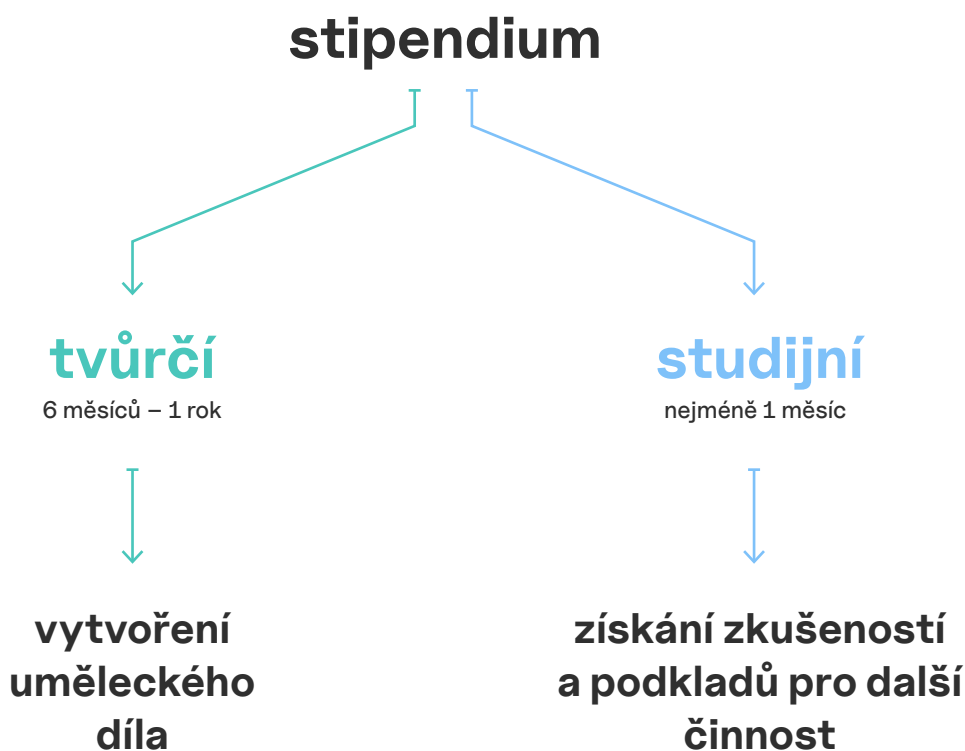
Základní údaje o zdravotním pojištění

Tvůrčí a studijní stipendium

Ministerstvo poskytuje umělcům finanční příspěvky ve dvojí formě. Tvůrčí stipendium je finanční příspěvek na realizaci tvůrčí umělecké činnosti nebo tvůrčího uměleckého pobytu v tuzemsku či v zahraničí v délce od šesti měsíců do jednoho roku, jejichž výsledkem je vytvoření uměleckého díla.






Studijní stipendium je určeno pro financování realizace studijního pobytu v délce nejméně jednoho měsíce na významném tuzemském či zahraničním uměleckém, vědeckém nebo jiném specializovaném pracovišti, jehož účelem má být získání zkušeností a podkladů pro další vlastní uměleckou činnost.

Žádosti o poskytnutí příspěvků ze stipendijního programu bude ministerstvo přijímat vždy po vyhlášení výzev pro daný rok.



Podmínky přiznání stipendia

Přiznání stipendia je kromě zápisu do registru umělců, a tedy **přiznání statusu umělce**, vázáno na následující (poměrně limitující) podmínky:

-  → Umělec **nesmí být studentem**, tedy žákem střední školy či konzervatoře ani studentem prezenčního nebo denního studia vysoké či vyšší odborné školy.
-  → Umělec **nesmí být v pracovním poměru**, resp. v den podání žádosti o stipendium nesmí vykonávat závislou práci v rozsahu přesahujícím 20 hodin týdně. Práce na poloviční a nižší úvazek tedy v zásadě překážku nepředstavuje.
-  → **Příjmy umělce z umělecké nebo související činnosti musí za posledních 24 měsíců tvořit přes polovinu celkových příjmů** žadatele před zdaněním.
-  → **Celkové příjmy z umělecké činnosti nesmí přesahovat průměrnou mzdu** stanovenou pro první až třetí čtvrtletí kalendářního roku předcházejícího roku podání žádosti (např. pro podávání žádostí v roce 2026 půjde o částku 48 171 Kč).
-  Pokud je umělec majitelem či spolumajitelem obchodní společnosti (např. s. r. o.), příjmy jeho společnosti se považují za oddělené od jeho osobních příjmů, a nejsou tedy překážkou pro poskytnutí tvůrčího stipendia.

Závěrem

Zavedení institutu nemělo původní cíl sám o sobě, ale status umělce se měl stát předpokladem pro komplexní reformu sociálního zabezpečení umělců, zejména těch ve svobodném povolání.

Samotný zápis do registru a získání statusu umělce dnes ale nejsou bezprostředně spojeny se žádným automatickým nárokem na finanční podporu nebo cokoli jiného.

Vypsání stipendijní programy, o které lze po zápisu do registru žádat, lze nalézt na [stránkách Ministerstva kultury](#).

V případě potenciálního zájmu o tvůrčí stipendia doporučujeme registraci provést co nejdříve, a to i před vypsáním stipendijního programu, který by umělci vyhovoval. Registrace trvá i déle než měsíc, a pokud by umělec žádal o registraci až poté, co ho vypsání stipendium zaujme, pravděpodobně si už nestihne včas podat žádost.

C → i ← R → G

Tento manuál vznikl za podpory projektu Komplexní výzkum a podpora rozvoje kulturních a kreativních průmyslů v Olomoucké aglomeraci, reg. č.: CZ.02.01.01/00/23_021/0008382 spolufinancovaného Evropskou unií.

Grafická úprava — Jiří Vaněk / Carton Clan.

Tento návod je zveřejněn pod veřejnou licencí CC-BY.



Spolufinancováno
Evropskou unií



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY